

Điểm mới của Quy định xử lý kỷ luật trong Quân đội nhân dân Việt Nam đối với hành vi đánh bạc và tổ chức đánh bạc: những vấn đề gợi mở

Trần Danh Phúc*, Hồ Nhật Tân**

Nhận ngày 12 tháng 7 năm 2025. Chấp nhận đăng ngày 20 tháng 9 năm 2025.

Tóm tắt: Ngày 27/12/2023, Bộ Quốc phòng ban hành Thông tư số 143/2023/TT-BQP về xử lý kỷ luật trong Quân đội nhân dân Việt Nam, có hiệu lực từ 15/02/2024, thay thế Thông tư số 16/2020/TT-BQP. So với văn bản trước, Thông tư 143/2023/TT-BQP quy định rõ ràng hơn việc xử lý kỷ luật đối với hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc và gá bạc trái phép. Bài viết phân tích những điểm mới này, đối chiếu với Nghị định số 144/2021/NĐ-CP và Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung 2017) nhằm đánh giá tính thống nhất và dự báo những khó khăn khi áp dụng. Trên cơ sở đó, tác giả nêu ra các vướng mắc về khái niệm, tình tiết định khung và nguy cơ chồng lấn với pháp luật hình sự, đồng thời kiến nghị hoàn thiện quy định để nâng cao hiệu quả duy trì kỷ luật, bảo đảm kỷ cương và sức mạnh chiến đấu của Quân đội nhân dân Việt Nam.

Từ khóa: Điểm mới, đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc, xử lý kỷ luật, quân đội nhân dân.

Phân loại ngành: Luật học

Summary: On 27 December, 2023, the Ministry of National Defense promulgated Circular No.143/2023/TT-BQP effective from 15 February, 2024 on disciplinary measures in the Vietnam People's Army, replacing Circular No.16/2020/TT-BQP. Compared with the previous circular, the Circular No.143 provides more clearly provisions on disciplinary actions for gambling, organizing gambling, and operating illegal gambling dens. This article analyzes these new points and cross-references them with Decree No.144/2021/ND-CP and the Penal Code 2015 (amended and supplemented in 2017) to assess their consistency and to forecast potential challenges in their implementation. Based on this analysis, the author identifies potential issues regarding legal concepts, aggravating circumstances, and possible overlaps with criminal law, and at the same time proposes recommendations to improve the effectiveness of maintaining discipline, ensuring strict order and strengthening the combat power of the Vietnam People's Army.

Keywords: New points, gambling, gambling organization, gambling den, disciplinary action, people's army.

Subject classification: Jurisprudence

1. Đặt vấn đề

Đại hội Đảng bộ Quân đội lần thứ XI, nhiệm kỳ 2020-2025 xác định: “tăng cường lãnh đạo, chỉ đạo xây dựng chính quy, chấp hành kỷ luật, pháp luật và cải cách hành chính quân sự” là một nhiệm vụ trọng tâm để xây dựng Quân đội theo hướng “tinh, gọn, mạnh”. Trong thời gian qua, để làm tốt công tác duy trì kỷ luật, điều lệnh, điều lệ Quân đội, cấp ủy, chỉ huy

* NCS Học viện Khoa học xã hội.

** Phòng Điều tra hình sự Quân khu 7.

Email: mc.trandanhphuc@gmail.com

các cấp trong toàn quân đã quán triệt, triển khai thực hiện nghiêm túc các chỉ thị, nghị quyết của trên về công tác phòng, chống vi phạm kỷ luật, pháp luật và bảo đảm an toàn tuyệt đối, góp phần xây dựng cơ quan, đơn vị vững mạnh toàn diện, hoàn thành tốt nhiệm vụ được giao. Thực tế đã cho thấy tình hình vi phạm kỷ luật, pháp luật trong toàn quân có chuyển biến tích cực và rõ nét. Tuy nhiên, tình hình chấp hành kỷ luật, pháp luật vẫn còn diễn biến phức tạp, các vụ vi phạm kỷ luật, pháp luật gây thiệt hại nghiêm trọng về người, tài sản vẫn còn xảy ra. Đáng chú ý là, những năm gần đây, xuất hiện một số loại tội phạm mới, phi truyền thống, có tính chất rất phức tạp, trong đó có tội phạm về đánh bạc đã và đang xảy ra ngày càng nhiều trong lực lượng vũ trang hiện nay. Báo cáo kết quả công tác phòng chống tội phạm giai đoạn 2017-2019 cho thấy, hành vi vi phạm kỷ luật về đánh bạc chiếm 1,7% (đứng thứ 4), chỉ đứng sau tai nạn giao thông chiếm 34,81%; cố ý gây thương tích chiếm 5,05%; tự tử, tự sát chiếm 3,97% (Cục Điều tra hình sự/ Bộ quốc phòng, 2019)... Đây là vấn đề rất đáng lo ngại khi tình hình tội đánh bạc đã và đang diễn biến phức tạp, ngày một thâm nhập sâu vào trong lực lượng Quân đội hiện nay.

Trong thời gian qua, vấn đề tăng cường kỷ luật và phòng, chống vi phạm trong Quân đội đã được bàn luận trong một số công trình nghiên cứu và bài viết chuyên ngành. Nguyễn Ngọc Anh (2020) với bài viết “Giáo dục ý thức rèn luyện kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ quân đội” đã phân tích yêu cầu giáo dục ý thức rèn luyện kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ, đồng thời nhấn mạnh vai trò của công tác phổ biến, giáo dục pháp luật trong đơn vị quân đội. Trên Tạp chí *Quốc phòng toàn dân* cũng có nhiều bài viết tổng kết thực trạng vi phạm pháp luật, kỷ luật trong Quân đội và đưa ra nhóm giải pháp tăng cường công tác giáo dục, quản lý quân nhân.

Về phương diện pháp luật hình sự, một số bài nghiên cứu trên Tạp chí *Kiểm sát* và Tạp chí *Tòa án nhân dân* đã tập trung làm rõ những vướng mắc trong áp dụng Điều 321 Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) về tội đánh bạc và Điều 322 về tội tổ chức hoặc gá bạc. Tác giả Huê Minh nêu rõ: “theo Chỉ thị 16/CT-TTg... tình hình tội phạm tổ chức đánh bạc và đánh bạc diễn biến phức tạp, đặc biệt trên không gian mạng, với tính chất, mức độ, hậu quả ngày càng nghiêm trọng... công tác tuyên truyền, phổ biến... còn nhiều hạn chế, hiệu quả chưa cao” (Huê Minh, 2023). Mai Bộ với bài viết về “Tội đánh bạc và tội tổ chức đánh bạc theo quy định của Bộ luật Hình sự năm 2015” đã chỉ rõ định nghĩa hành vi và tình tiết định lượng trong Điều 321 (đánh bạc) và Điều 322 (tổ chức/gá bạc), đặc biệt làm sáng tỏ tình huống như “cho thuê, mượn địa điểm để người khác đánh bạc” hoặc “tổ chức cho 10 người trở lên” là phạm tội theo Điều 322 (Mai Bộ, 2024). Nhìn chung, các tác giả phân tích những điểm mới trong quy định, thực tiễn xét xử và kiến nghị sửa đổi để bảo đảm tính răn đe, đồng thời tránh hình sự hóa các hành vi chưa đến mức nguy hiểm cho xã hội.

Riêng đối với Thông tư số 143/2023/TT-BQP văn bản thay thế Thông tư số 16/2020/TT-BQP, hiện nay mới có các bài viết giới thiệu, giải thích trên hệ thống báo chí và cổng thông tin điện tử chính thống. Bài viết “Kỷ luật trong Quân đội: Mức kỷ luật với người đánh bạc, cho vay nặng lãi, sử dụng ma túy” trên Báo Điện tử *Xây dựng Chính sách, pháp luật* có tóm lược quy định kỷ luật với hành vi đánh bạc trong Quân đội. Báo Quân khu 7 online có bài viết “Một số điểm mới về xử lý kỷ luật trong QĐND Việt Nam theo Thông tư 143” đã nêu ra điểm mới cụ thể của Thông tư số 143 so với Thông tư trước đó. Các bài viết này bước đầu cung cấp diễn giải chính sách và thực tiễn áp dụng nhưng mới dừng ở mức thông tin phổ biến, chưa có nghiên cứu cụ thể.

Có thể nhận thấy rằng, hiện còn thiếu các công trình nghiên cứu, đối chiếu một cách có hệ thống giữa Thông tư số 16/2020/TT-BQP và Thông tư số 143/2023/TT-BQP trong

mối quan hệ với Nghị định số 144/2021/NĐ-CP và Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017). Đây chính là khoảng trống nghiên cứu mà bài viết này đặt ra.

2. Phương pháp nghiên cứu

Bài viết sử dụng các phương pháp nghiên cứu cơ bản kết hợp với phân tích thực tiễn, cụ thể như sau: i) phương pháp phân tích - so sánh pháp luật được sử dụng để đối chiếu, làm rõ sự kế thừa và thay đổi giữa Thông tư số 16/2020/TT-BQP và Thông tư số 143/2023/TT-BQP, đồng thời so sánh với các quy định có liên quan trong Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) và Nghị định số 144/2021/NĐ-CP của Chính phủ. Qua đó, chỉ ra những điểm mới, điểm chưa thống nhất hoặc còn chồng chéo; ii) Phương pháp tổng hợp và hệ thống hóa được sử dụng khi thu thập, lựa chọn các văn bản pháp luật, báo cáo thực tiễn, cũng như các bài viết trên tạp chí chuyên ngành để tạo lập cơ sở dữ liệu phục vụ phân tích; iii) Ở mức độ nhất định, phương pháp dự báo được sử dụng để dự đoán những khó khăn, vướng mắc có thể phát sinh trong quá trình áp dụng Thông tư số 143/2023/TT-BQP, từ đó gợi mở hướng xử lý.

3. Kết quả và thảo luận

3.1. Điểm mới trong Thông tư 143/TT-BQP ngày 27/12/2023 của Bộ Quốc phòng về xử lý kỷ luật hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc

Trước khi Thông tư số 143/2023/TT-BQP được ban hành, việc xử lý kỷ luật trong Quân đội được điều chỉnh bởi Thông tư số 16/2020/TT-BQP ngày 21/02/2020 (sau đây gọi tắt là Thông tư số 16). Thông tư này quy định về hình thức, thẩm quyền, trình tự, thủ tục xử lý kỷ luật trong Quân đội, nhưng chỉ dừng ở các nguyên tắc chung, không có quy định riêng, cụ thể về hành vi “đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc”. Điều này khiến cho việc áp dụng trong thực tiễn còn phụ thuộc nhiều vào đánh giá chủ quan của người có thẩm quyền, đồng thời chưa thể hiện được sự tương thích chặt chẽ với các quy định của pháp luật chung về phòng, chống tệ nạn xã hội.

Song song với Thông tư số 16, hành vi đánh bạc và tổ chức đánh bạc vốn đã được đề cập, điều chỉnh trong Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) tại Điều 321 và Điều 322, xác định rõ đây là những tội danh độc lập với mức chế tài nghiêm khắc. Bên cạnh đó, Nghị định số 144/2021/NĐ-CP của Chính phủ cũng quy định xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, trong đó có hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc và gá bạc. Tuy nhiên, các văn bản pháp luật này áp dụng cho toàn xã hội, còn trong môi trường Quân đội vốn đề cao kỷ luật và tính đặc thù thì cần có quy định riêng để đảm bảo đồng thời hai yêu cầu: vừa thống nhất với hệ thống pháp luật chung, vừa đáp ứng đặc thù quân sự.

Trong bối cảnh đó, ngày 27/12/2023 Bộ Quốc phòng đã ban hành Thông tư số 143/2023/TT-BQP với nhiều sửa đổi, bổ sung và danh hẳn Điều 42 để quy định về hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép và cho vay nặng lãi, có nội dung cụ thể như sau:

“Điều 42. Đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc; cho vay nặng lãi

1. Đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép; cho vay nặng lãi dưới bất kỳ hình thức nào, thì bị kỷ luật khiển trách hoặc cảnh cáo.

2. Nếu vi phạm một trong các trường hợp sau thì bị kỷ luật từ hạ bậc lương, giáng chức, cách chức đến giáng cấp bậc quân hàm

a) Là chỉ huy;

b) Đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm;

- c) Lôi kéo người khác tham gia;
- d) Cho thuê địa điểm đánh bạc”.

Quy định trên là một điểm mới nổi bật so với Thông tư số 16/2020/TT-BQP khi không chỉ đưa ra điều khoản riêng mà còn quy định cụ thể hai mức xử lý kỷ luật, trong đó Khoản 2 nêu bốn tình tiết định khung làm căn cứ để áp dụng hình thức kỷ luật nghiêm khắc hơn. Việc quy định rõ ràng như vậy vừa khắc phục khoảng trống của văn bản cũ, vừa bảo đảm sự thống nhất với các văn bản pháp luật chung như Bộ luật Hình sự và Nghị định số 144/2021/NĐ-CP.

3.2. Một số vấn đề gợi mở

Một là, quy định đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép chưa phù hợp với quy định pháp luật, làm tiềm ẩn nguy cơ bỏ lọt hành vi vi phạm kỷ luật.

Thông tư số 143 quy định tại Điều 43 gồm 03 hành vi: “đánh bạc”, “tổ chức đánh bạc” và “gá bạc” và tách bằng dấu chấm phẩy “;”. Cùng với đó, tại Khoản 2, Điều 4 Thông tư này cũng quy định: “...trong cùng một thời điểm xem xét xử lý kỷ luật, nếu người vi phạm từ 02 hành vi vi phạm trở lên thì phải xem xét, kết luận về từng hành vi vi phạm và quyết định chung bằng một hình thức cao nhất tương ứng với hành vi vi phạm...”. Như vậy, nếu người vi phạm một, hai hoặc cả ba hành vi nêu trên thì chỉ có thể áp dụng đối với 01 trong ba hành vi vi phạm kỷ luật tại Điều này. Ví dụ: một quân nhân vi phạm về hành vi tổ chức đánh bạc và đánh bạc, căn cứ theo quy định tại Thông tư số 143 thì chỉ bị xử lý kỷ luật đối với một hành vi vi phạm kỷ luật với mức kỷ luật cao nhất.

Đối chiếu với các quy định pháp luật như Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) thì “đánh bạc” và “tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc” đều được tác thành tội danh khác nhau quy định lần lượt tại Điều 321 và Điều 322 Bộ luật này, khi người vi phạm có dấu hiệu tội phạm của hành vi “đánh bạc” và “tổ chức đánh bạc” đều bị khởi tố, truy tố, xét xử và tổng hợp hình phạt chung đối với 02 tội danh này. Điều này cho thấy, quy định hiện nay về xử lý kỷ luật đối với hành vi là chưa phù hợp với các văn bản pháp luật hiện hành.

Hai là, xác định tiền sự đối với hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép. Theo tinh thần của Nghị quyết số 01/NQ-HĐTP của Hội đồng Thẩm phán Tòa án nhân dân tối cao ngày 18/10/1990 (đã hết hiệu lực) có quy định gián tiếp về tiền án, tiền sự tại điểm b khoản 2, Mục II như sau:

Người đã được xóa án thì không coi là có tiền án. Người đã được xóa kỷ luật, xóa việc xử phạt vi phạm hành chính (tức là đã được coi như chưa bị kỷ luật, chưa bị xử phạt vi phạm hành chính) thì không coi là có tiền sự. Đối với các quyết định xử lý của cơ quan, đoàn thể, tổ chức xã hội mà pháp luật chưa quy định thời hạn để được coi như chưa bị xử lý, nếu tính từ ngày ra quyết định xử lý đến ngày phạm tội đã quá 01 năm, thì không coi là có tiền sự nữa. Đối với các quyết định xử lý của cơ quan, đoàn thể, tổ chức xã hội mà pháp luật chưa quy định thời hạn để được coi như chưa bị xử lý, nếu tính từ ngày ra quyết định xử lý đến ngày phạm tội đã quá 01 năm, thì không coi là tiền sự nữa.

Như vậy, có thể hiểu tiền sự như sau: Một người có hành vi vi phạm pháp luật nhưng không đến mức bị truy cứu trách nhiệm hình sự theo quy định của Bộ luật Hình sự, mà bị xử phạt hành chính, kỷ luật. Trong trường hợp họ đã thực hiện xong hình phạt nhưng chưa được xóa kỷ luật, xóa vi phạm hành chính thì coi là người có tiền sự.

Có thể thấy rằng, căn cứ theo quy định tại Điều 28 Nghị định số 144 và Thông tư số 143 thì những hành vi này khi bị xử lý vi phạm hành chính, xử lý vi phạm kỷ luật đều được coi là tiền sự. Tuy nhiên, tại Khoản 1 Điều 321 và điểm đ, Khoản 1, Điều 322 Bộ luật Hình sự

năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017) thì chỉ áp dụng “đã bị xử lý vi phạm hành chính về hành vi đánh bạc hoặc tổ chức đánh bạc, gá bạc” là tiền sự nhưng lại không đề cập đến “đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm”, điều này phát sinh vướng mắc có thể thấy qua ví dụ như sau:

Một quân nhân A tổ chức đánh bạc và tham gia đánh bạc trong doanh trại đơn vị, tuy không bị cơ quan chức năng phát hiện và xử lý vi phạm hành chính nhưng lại bị đơn vị phát hiện, lập hồ sơ và xử lý kỷ luật đối với hành vi vi phạm đánh bạc hoặc tổ chức đánh bạc. Trong thời gian sau đó, quân nhân A tham gia đánh bạc nhưng không đủ định lượng (5.000.000 đồng) và chưa bị xử lý vi phạm hành chính nên không bị khởi tố hình sự tại Khoản 1 Điều 321 Bộ luật hình sự. Mặc dù, A bị xử lý kỷ luật về hành vi đánh bạc và được xem là tiền sự nhưng lại chưa được quy định trong Bộ luật Hình sự nên có thể phát sinh nguy cơ bỏ lọt tội phạm trong tương lai.

Ba là, quy định tình tiết tăng nặng “vi phạm kỷ luật nhiều lần hoặc tái phạm” đối với hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép:

Đây là điểm mới của Thông tư số 143 so với Thông tư trước đó khi quy định tình tiết giảm nhẹ, tình tiết tăng nặng tại Điều 5, trong đó tại điểm a, Khoản 2 điều này quy định: “Vi phạm kỷ luật nhiều lần hoặc tái phạm” đây là không mới so với các văn bản pháp luật như Luật xử lý vi phạm hành chính hay Bộ luật Hình sự nhưng là điểm mới so với Thông tư số 16.

Khi viện dẫn điểm a, Khoản 2; Điều 3 và áp dụng xử lý kỷ luật đối với hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc tại Điều 42 thì đây được xem là tình tiết tăng nặng. Tuy nhiên, tại Thông tư này lại chưa quy định cụ thể “vi phạm kỷ luật nhiều lần”, “tái phạm” là hành vi như thế nào? Đã hết thời hiệu xử lý kỷ luật hay chưa? Hay đã hết thời hiệu xử lý kỷ luật nhưng chưa hết hiệu lực của quyết định xử lý kỷ luật? dẫn đến việc áp dụng tình tiết này sẽ gặp nhiều khó khăn, vướng mắc khi áp dụng để xử lý kỷ luật hành vi vi phạm kỷ luật quy định tại Thông tư này nói chung và tại Điều 42 nói riêng.

Bốn là, xác định khái niệm “gá bạc trái phép” và “cho thuê địa điểm đánh bạc” để làm căn cứ định khung hành vi vi phạm kỷ luật là chưa phù hợp:

Gá bạc trái phép là hành vi cho mượn, thuê hoặc sử dụng địa điểm của mình hoặc do mình quản lý để làm nơi thực hiện việc đánh bạc trái phép nhằm mục đích để trục lợi. Đây là hành vi giúp sức đánh bạc, thể hiện ở việc tạo điều kiện về địa điểm cho người có hành vi đánh bạc nhưng có thêm dấu hiệu riêng là mục đích trục lợi. Khi xem xét với Khoản 1 và điểm d, Khoản 2, Điều 42 thì hai khái niệm này có khái niệm giống nhau, trong đó khái niệm “gá bạc trái phép” bao hàm “cho thuê địa điểm đánh bạc”. Đây là điểm sẽ là vướng mắc khi áp dụng định khung kỷ luật khi về mặt nguy hiểm hai khái niệm này đều như nhau.

Năm là, tình tiết “đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm” quy định tại điểm b, Khoản 2, Điều 42 còn “rộng”, bao hàm cả những hành vi vi phạm khác quy định trong Thông tư số 143:

“Đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm” có thể hiểu là hành vi này đã bị xử lý kỷ luật nhưng chưa hết thời gian được xem là chưa bị kỷ luật mà lại thực hiện hành vi vi phạm kỷ luật mới. Khi xem xét với các hành vi khác quy định tại Mục I, Chương III, Thông tư này thì chỉ cần vi phạm kỷ luật bất kỳ hành vi nào mà chưa hết hiệu lực của quyết định kỷ luật mà vi phạm hành vi tại Điều 42 thì cũng được xem là đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm.

Các hành vi vi phạm kỷ luật quy định trong Thông tư số 143 đều thuộc và làm căn cứ xác định tiền sự đối với các tội danh quy định tại Chương XV, Bộ luật Hình sự. Mặt khác, hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép lại thuộc vào Mục 4, Chương XXI, nếu xem xét chung các hành vi này theo tình tiết định khung xử lý kỷ luật sẽ không đảm bảo quyền lợi cho quân nhân khi vi phạm kỷ luật.

3.3. Thảo luận việc tiếp tục hoàn thiện các quy định về xử lý kỷ luật hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép

Mặc dù Thông tư số 143 vừa được ban hành nhưng từ thực tiễn hành vi cũng như những vấn đề gọi mở ở trên, tác giả cho rằng khi Thông tư này có hiệu lực sẽ gặp nhiều khó khăn, vướng mắc khi áp dụng để xử lý kỷ luật đối với quân nhân vi phạm kỷ luật nói chung và vi phạm kỷ luật đối với hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc nói riêng. Dưới góc độ nghiên cứu các vấn đề nêu trên, tác giả đề xuất một số kiến nghị nhằm hoàn thiện các quy định về xử lý kỷ luật hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc, cụ thể:

Một là, quy định cụ thể khái niệm “vi phạm kỷ luật nhiều lần” và “tái phạm” trong Thông tư này. Khi xem xét các văn bản luật khác nhau, trong đó trọng tâm là Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020), tác giả cho rằng, có thể hiểu và quy định khái niệm này như sau: (1) “Vi phạm kỷ luật nhiều lần”: Vi phạm kỷ luật nhiều lần là trường hợp quân nhân thực hiện hành vi vi phạm kỷ luật mà trước đó đã thực hiện hành vi vi phạm này nhưng chưa bị xử lý và chưa hết thời hiệu xử lý quy định tại Thông tư này; (2) “Tái phạm”: Tái phạm là quân nhân bị ra quyết định xử kỷ luật nhưng chưa hết hiệu lực và đương nhiên công nhận tiến bộ mà lại thực hiện hành vi vi phạm đã bị xử lý kỷ luật trước đó.

Hai là, điều chỉnh điểm d, khoản 2, Điều 42 Thông tư này cho phù hợp với quy định tính chất và lĩnh vực của từng hành vi phạm, đảm bảo khách quan và toàn diện trong xem xét các hành vi vi phạm kỷ luật. Điều chỉnh từ “Đã bị xử lý kỷ luật mà còn vi phạm” thành “Đã bị xử lý kỷ luật về hành vi này mà còn vi phạm”.

Ba là, bổ sung quy định tại thông tư trong quy định việc sau khi có quyết định xử lý kỷ luật, các cơ quan, đơn vị có thẩm quyền cần yêu cầu cơ quan, đơn vị chức năng ra quyết định xử lý vi phạm hành chính đối với các hành vi được xem là “tiền sự” như hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc để làm căn cứ xác định trách nhiệm hình sự đối với tội danh quy định tại Điều 321 và Điều 322 Bộ luật Hình sự, tránh bỏ lọt tội phạm, đảm bảo đúng người, đúng tội.

Bốn là, tách hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc và cho vay nặng lãi thành 02 điều khoản riêng và quy định lại theo hướng tổng hợp các đề xuất, kiến nghị nêu trên, cụ thể là:

“Điều 42. Đánh bạc trái phép; tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc trái phép

1. Người nào tham gia đánh bạc trái phép; tổ chức đánh bạc hoặc gá bạc trái phép dưới bất kỳ hình thức nào thì bị xử lý kỷ luật khiển trách hoặc cảnh cáo.

2. Nếu vi phạm thuộc một trong các trường hợp sau thì bị kỷ luật từ hạ bậc lương, giáng chức, cách chức đến giáng cấp bậc quân hàm

a) Là chỉ huy;

b) Đã bị xử lý kỷ luật về hành vi này mà còn vi phạm hoặc đã bị xử lý vi phạm hành chính về hành vi này mà còn vi phạm;

c) Lôi kéo từ 10 người khác tham gia;

d) Cho thuê, mượn sử dụng địa điểm thuộc quyền sở hữu hoặc mình quản lý cho từ 10 người trở lên tham gia đánh bạc hoặc từ 02 chiếu bạc trở lên”

Có thể thấy, Thông tư số 143 tuy đã khắc phục được một số khoảng trống pháp lý của Thông tư số 16, nhưng vẫn còn những điểm chưa thực sự rõ ràng trong khái niệm, phạm vi áp dụng và sự tương thích với Bộ luật Hình sự cũng như Nghị định số 144. Những kiến nghị nêu trên không chỉ mang tính chất kỹ thuật lập quy mà còn phản ánh yêu cầu cấp thiết phải gắn kết giữa kỷ luật quân sự với hệ thống pháp luật chung của Nhà nước. Từ góc độ nghiên cứu và thực tiễn áp dụng, việc tiếp tục hoàn thiện quy định về xử lý kỷ luật hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép sẽ góp phần nâng cao hiệu quả phòng ngừa, răn đe trong toàn quân.

4. Kết luận

Hành vi đánh bạc, tổ chức đánh bạc, gá bạc trái phép đang ngày càng phổ biến và dần trở nên nguy hiểm đối với một bộ phận quân nhân đang công tác trong lực lượng vũ trang. Việc ban hành Thông tư số 143 về quy định có xử lý kỷ luật đối với các hành vi này nhằm đảm bảo kỷ luật, kỷ cương và sức mạnh của Quân đội. Trong phạm vi bài nghiên cứu này, tác giả đã chỉ ra những điểm mới trong quy định xử lý kỷ luật của Thông tư số 143, đồng thời phân tích các khó khăn, vướng mắc có thể phát sinh khi áp dụng và đưa ra một số kiến nghị hoàn thiện. Những kết quả đó không chỉ có ý nghĩa trong việc bảo đảm tính thống nhất và khả thi của văn bản pháp luật, mà còn góp phần thiết thực vào mục tiêu xây dựng Quân đội nhân dân Việt Nam chính quy, kỷ luật và ngày càng vững mạnh.

Tài liệu tham khảo

Bộ Quốc phòng. (2020). *Thông tư số 16/2020/TT-BQP ngày 21/02/2020 về quy định việc áp dụng các hình thức kỷ luật, trình tự, thủ tục, thời hiệu, thời hạn và thẩm quyền xử lý kỷ luật trong Bộ Quốc phòng*. Hà Nội.

Bộ Quốc phòng. (2023). *Thông tư số 143/2023/TT-BQP ngày 27/12/2023 về quy định xử lý kỷ luật trong Quân đội nhân dân Việt Nam*. Hà Nội.

Chính phủ. (2021). *Nghị định số 144/2021/NĐ-CP ngày 31/12/2021 về xử phạt vi phạm hành chính trong lĩnh vực an ninh, trật tự, an toàn xã hội; phòng chống tệ nạn xã hội; phòng cháy chữa cháy; cứu nạn, cứu hộ; phòng, chống bạo lực gia đình*. Hà Nội.

Cục Điều tra hình sự, Bộ Quốc phòng. (2019). *Báo cáo tổng kết công tác năm 2017-2019*. Hà Nội.

ĐK. (2024). Nguyên tắc xử lý kỷ luật trong Quân đội theo Thông tư 143/2023/TT-BQP bao gồm những nội dung gì? *Báo Quân khu 7 Online*. <https://baoquankhu7.vn/nguyen-tac-xu-ly-ky-luat-trong-quan-doi-theo-thong-tu-1432023tt-bqp-bao-gom-nhung-noi-dung-gi--946978880-0036893s38410gs>

Huê Minh. (2023). Tăng cường phòng ngừa, đấu tranh tội phạm tổ chức đánh bạc và đánh bạc. *Kiểm sát Online*. <https://kiemsat.vn/tang-cuong-phong-ngua-dau-tranh-toi-pham-to-chuc-danh-bac-va-danh-bac-65630.html>

Mai Bộ (2024). Tội đánh bạc và tội tổ chức đánh bạc theo quy định của Bộ luật Hình sự năm 2015. *Tạp chí Tòa án nhân dân*. <https://tapchitoaan.vn/toi-danh-bac-va-toi-to-chuc-danh-bac-theo-quy-dinh-cua-bo-luat-hinh-su-nam-201512060.html>

Nguyễn Ngọc Anh (2023). Giáo dục ý thức rèn luyện kỷ luật của hạ sĩ quan, binh sĩ quân đội. *Tạp chí Quản lý nhà nước*. 327, 87-90.

Quốc hội. (2017). *Bộ luật Hình sự năm 2015 (sửa đổi, bổ sung năm 2017)*. Hà Nội.

Quốc hội. (2020). *Luật xử lý vi phạm hành chính năm 2012 (sửa đổi, bổ sung năm 2020)*. Hà Nội.